

L'OBRA DIVULGADORA I
PATRIOTICA DE J. PINEDA I FARGAS

=====

"Gloriosa dicta sunt de te". Hi ha tota una tradició entusiasta i encomiàstica de les glòries de Catalunya, a la qual podria perfectament afiliar-se aquest resum que avui ens ofereix J. Pineda i Fargas dels títols d'honor i de glòria de la llengua catalana. Aquell 26 de gener de 1406, quan a les Corts catalanes reunides a Perpinyà, el rei Martí l'Humà emprava una frase del psalmista per a aplicar-la "a la glòria del principat de Catalunya", iniciava un corrent de lloances - potser ja iniciat indirectament per alguns parlaments de Pere el Cerimoniós - que l'erudició humanista de Martí havia de revestir de la pompa bíblica. Un corrent que continuarà a través de l'abat de Montserrat Marc de Villalba, quinze anys més tard, a les corts de Tortosa, i en el famós discurs del bisbe d'Elna, aquell cardenal Margarit, que ha de recordar al rei absent la glòria pretèrita "d'aquesta quasi vídua nació de Catalunya" i ha de plànyer-se del desgovern en què ara es troba, tot retraient la invocació del rei Martí: Gloriosa dicta sunt de te, Catalonia. Coses glorioses han estat dites de tu, Catalunya.

Aquesta tradició es renovarà, vinguda la Renaixença -per bé que mai no ha estat completament interrompuda i que, baldament sigui en una altra llengua, els Piferrer i els Capmany, els Bofarull i els Feliu de la Penya hauran repetit els títols d'honor de la nostra terra - i donarà tot aquell seguit d'Englantines dels Jocs Florals, que repercuteixen o trauen llur origen en la "Història de Catalunya" de Víctor Balaguer i actualitzen les Cròniques i totes les velles llegendes recollides als llibres de Tomich i Turell o als "Feits d'armes de Catalunya" del pseudo Bernat Boades.

Es un gènere que, prescindint de la menor o major exactitud històrica, sempre despertarà un ressò entusiasta en el cor dels lectors. Recordem l'èxit que, fa més de trenta anys, assolí aquell "Elogi de Catalunya" del senyor Vallès i Pujals, i la dificultat que hi ha hagut a podar de llegendes i excrescències sentimentals la nostra història. La tasca dels historiadors moderns, començant pels que foren formats a redós de l'Institut d'Estudis Catalans o dels que Jaume Vicens i Vives

reunia entorn de la seva càtedra i el seu seminari de la Universitat de Barcelona, haurà àdhuc semblat irreverent, si no sacrílega, a molts catalans entusiastes del passat de llur pàtria.

Josep Pineda i Fargas, català de vella arrel, que ha viscut bona part de la seva vida en terres d'Amèrica i que ha propagat sempre la idea del retrobament pairal, ha comprès ben aviat la necessitat de mantenir aquest corrent apologetic del que ha estat, és i serà Catalunya. Els seus "Himnes i salms ~~de~~^a Catalunya", premiats als Jocs Florals de Sao Paulo, l'any 1954, porten a una lírica exaltació la parafrasi bíblica iniciada pel rei Martí i pel cardenal Margarit. La seva "Pequeña Historia de Cataluña" és un esforç per a fer conèixer als pobles de llengua castellana la realitat de la nostra terra. Posat entre gent amiga, però desconixedora del fet català; ~~per~~ cap d'una nombrosa nissaga que no vol que deixi de saber-se i sentir-se ben catalana, ha de donar als amics, als estranys i als propis, testimoni del que ell sent que és la veritat del seu poble.

Ara ens aporta aquest Elogi i justificació de l'idioma català, breu resum entusiasta del que han estat la nostra llengua i la nostra literatura, dels motius humans, culturals i àdhuc d'interès pràctic que tenim per a seguir conreant l'una i l'altra. Breu com és, de vegades precipitat i enumeratiu, però sempre contundent, el seu estudi té un entusiasme, una empena, que tenen un origen evident: la fe que l'autor manté en allò que han estat sempre els seus ideals, la devoció a la llengua materna, la voluntat de servir-la i de servir-los, de servir-nos també nosaltres, tots els catalans, amb aquest testimoni públic d'una fe que es confon amb l'esperança i que té com a expressió l'optimisme més abrandat. Com en els bons temps de l'esforç renaixentista, bé caldrà que ressuscitem, en honor de Josep Pineda i Fargas, el darrer vers d'aquell sonet anònim que encapçalava la "Crònica" de Jeroni Pujadas, aquell vers tantes vegades retret i que mai no podem acabar d'oblidar - i no pas per culpa nostra, val a dir-ho,- aquell vers que proclama

Puix parla català, Déu li dóna glòria!

Rafael TÀSIS.